

REHABILITATIE VOOR EEN LOSER

Christus Triumfatorkerk, zondag 11 december 2022, 3 advent

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Jesaja 7: 10-17 en Matteüs 1: 15-25

Komen

- Welkomstwoord en mededelingen (ouderling van dienst)
- Derde adventskaars wordt aangestoken
In een wereld vol met vragen,
Wachten wij vol ongeduld,
Op een droom die ons kan dragen,
en ons weer met hoop vervult.
Hij zal komen, God is met ons,
door profeten al verwacht,
God zal wonen bij de mensen,
Komt als kind in onze nacht
- Aanvangslied: 'Kom tot ons, scheur de hemelen, Heer' (Lied 437: 1, 2 en 3)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Psalm 85
We zingen Psalm 85: 1
We lezen Psalm 85: 2-8 (BGT)
Heer, u bent goed geweest voor uw land,
u hebt uw volk weer vrede gegeven.
U hebt hun schuld vergeven,
u kijkt niet meer naar hun fouten.
U bent niet langer kwaad,
uw woede is voorbij.
God, u bent onze redder.
Zorg dat het ook nu weer goed met ons gaat.
Wees niet langer boos.
Blijf toch niet kwaad op ons en onze kinderen!
Breng ons weer tot leven,
wij zijn toch uw volk!
Dan zal iedereen blij zijn.
Laat ons uw liefde zien,
kom ons te hulp!
We zingen Psalm 85: 3 en 4

Woord

- Met de kinderen:
Gebed
Adventsproject: Ik kan niet wachten
Lied: Projectlied
- Schriftlezing: Jesaja 7: 10-17 (Saskia)
- Lied 'De nacht loopt ten einde' (Lied 460: 1 en 2)
- Schriftlezing: Matteüs 1: 15-25 (Saskia)
- Lied: Lied 'De nacht loopt ten einde' (Lied 460: 5 en 6)
- Verkondiging

In de adrenaline van vrijdagavond dacht ik. Die Wout Weghorst - die heeft wel wat van Jozef. Hij doet alles goed. Hij scoort twee prachtige doelpunten en ook zijn penalty – hij wel. Maar uiteindelijk staat hij er toch een beetje bedremmeld bij. Uiteindelijk levert het hem niets op. Uiteindelijk staat die andere voetballer toch weer in de spotlights. Lionel Messi - een halve meter korter, en toch de winnaar van de avond.

Jozef staat er in het kerstverhaal ook een beetje bedremmeld bij. Net als al die mannen die zich geen houding weten te geven als er een bevalling op til is.

Jozef is het steeds net niet. Bedrogen door zijn verloofde – zo voelt het in ieder geval, en aan het einde van het liedje niet zelf de Vader van Jezus Christus, de redder van de wereld.

Matteüs 1, is een eerbetoon aan mensen als Wout Weghorst en Adries Noppert. Mensen die gewoon doen waar ze voor zijn aangenomen, zonder kapsones. Doelpunten maken of ballen tegengehouden.

Matteüs 1 beschrijft het eerherstel van Jozef, de verloofde van Maria, de pleegvader van de Messias.

Vorig jaar preekte ik over het geslachtsregister van Jezus. Dat zal ik vandaag niet nog een keer doen. Maar het geslachtsregister van Jezus staat wel vlak voor dit verhaal over Jozef. Drie keer veertien generaties van mannennamen, van Abraham tot Jozef, en dan dat vreemde slot, dat uit de toon valt. De kadans valt weg: “Eliud verwekte Eleazar, Eleazar verwekte Mattan, Mattan verwekte Jakob, Jakob verwekte Jozef,” tot zover loopt het prima, maar dan volgt er: “...de man van Maria. Bij haar werd Jezus verwekt, die Christus genoemd wordt.” Nogal een vreemd slot: “Jakob verwekte Jozef, de man van Maria - *bij haar werd Jezus verwekt*, die Christus genoemd wordt.” Die verwekte die en die verwekte die en opeens na die hele rij van 42 generaties van verwekkende mannen klinkt er opeens een vrouwen naam, Maria uit wie verwekt *werd*.

Dat roept natuurlijk meteen een vraag op: waarom deze paradigmawisseling? Waarom schakelen we nu opeens over op een vrouwen naam? En hoe zit dat dan met Jozef? Het is tenslotte Jozef die in de lijn van koning David staat, maar hij is blijkbaar niet de vader van Jezus. Staat Jezus dan ook niet in de lijn van koning David?

Om alle vragen over hoe Maria dan zwanger is geworden nog maar even niet te noemen.

En zo lees je met al deze vragen in je achterhoofd, verder. En Matteüs gaat ze meteen beantwoorden: “De afkomst van Jezus Christus was als volgt.” Droog is hij alle vragen voor. Matteüs zal het wel eens even uitleggen.

De zakelijke nuchterheid van deze zin is ook precies de bedoeling. Matteüs houdt niet van speculaties. Op sobere wijze beschrijft hij de verwekking van Jezus. Uit Maria en dóór de heilige Geest. Deze verwekking is van een andere orde, zegt hij. Hier raken hemel en aarde elkaar. Het is Bijbeltaal: hier wordt in godsnaam aan de gewone mensengeschiedenis een nieuwe impuls gegeven, een verassende wending. Hier gaat iets nieuws beginnen.

‘Dit is waarom ik mijn boek schrijf,’ zo probeert Matteüs ons duidelijk te maken.

En omdat deze wonderbaarlijke bevruchting nogal wat speculaties kan oproepen - tot op de dag van vandaag, zelfs, tot dogma's in de katholieke kerk aan toe - snijdt Matteüs alle speculaties meteen de pas af. Het gaat hier niet om het hoe van de verwekking van dit bijzondere kind. Het gaat hier niet om een verhaal dat je biologisch moet duiden. Wel nee – dit is een goddelijk woord. Dit is van een andere orde. Dit is profetie. Hier spreekt God. En daarom verbindt Matteüs deze bijzondere zwangerschap van Maria met een profetische belofte: “Dit alles is gebeurd omdat in vervulling moest gaan wat bij monde van de profeet door de Heer is gezegd: ‘De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren, en men zal Hem de naam Immanuel geven,’ wat in onze taal betekent: ‘God is met ons’.” Het is een van de bekendste profetieën van Jesaja. Alle joodse lezers van het boek van Matteüs kennen deze tekst. Jesaja roept hier koning Achaz tot de orde. Hij probeert Achaz terug bij de God van Israël te brengen, maar zonder succes. En dus

voorspelt Jesaja een nieuwe tijd. Hij kondigt een koning aan die wèl leeft naar Gods geboden. Bij Jesaja gaat het allereerst over koning Hizkia, de zoon Achaz. Hizkia deed namelijk wel wat “goed was in de ogen des Heren” (I Koningen 18). En Hizkia zal in de tijd van Jesaja als weerloos kind hebben rond gekropen in het paleis van Achaz. Speelbal van de machtspolitiek, maar door God uitgekozen.

Dat beeld gebruikt Matteüs hier om iets aan ons duidelijk te maken: Zo gaat de God van Israël te werk: niet door macht en geweld, niet door grote-mannenpolitiek, maar op de wijze van een kind.

Matteüs gebruikt deze profetie om dat verhaal te vertellen: ook bij de geboorte van Jezus staan de alle sterke mannen aan de zijlijn: wat in haar verwerkt is, is uit de heilige Geest. Letterlijk staat er over Maria: “in haar schoot hebbend uit heilige Geest”. De man met potentie doet even niet mee.

Zo wordt de komst van Jezus verbonden met het verhaal van Israël. Eerst door dat ellenlange geslachtsregister, en nu door hoe Jezus *wordt* – namelijk uit heilige Geest.

Want dat is niet nieuw. Steeds als er iets beslissends gebeurt in het verhaal van Israël ging daar een bijzondere geboorte aan vooraf.

Sara, Rebekka en Rachel, ze waren eerst onvruchtbaar en kregen van hogehand toch een kind en zo bereiden ze de tocht naar het beloofde land voor.

Simson de rechter wordt geboren uit een onvruchtbare moeder en bevrijdt het door God gegeven land van de Filistijnen.

Hanna kon geen kinderen krijgen, en ontving toch Samuel, die de eerste koningen van Israël zal zalven.

Al deze vrouwen uit het Oude Testament hadden in hun schoot dat wat ‘uit heilige Geest’ was. En zo zorgden ze voor perspectief, een nieuwe wending. Op de valreep gaat Gods verhaal met zijn volk toch steeds weer door. En zo past dit verhaal waarin Maria *uit de heilige Geest* in haar schoot ontvangt, naadloos in het verhaal van Israël. Dit is een gezalfde Gods, dit is de lang verwachte messias. Er gaat iets nieuws beginnen.

Het vervolg is wel verassend.

Want waar we in het Evangelie van Lucas van alles over Maria horen. Hoe ze van de engel Gabriël hoort dat ze een kind zal krijgen en hoe ze naar Elisabeth gaat en haar lofzang zingt (we lazen het vorige week) en hoe Maria steeds alle wonderbaarlijke gebeurtenissen bewaart in haar hart. Daar gaat Matteüs, nadat hij eerst alle mannetjesputters op hun nummer heeft gezet, verder met Jozef. In het evangelie volgens Matteüs speelt Maria steeds maar een heel klein bijrolletje.

Maar Jozef is wèl, net als Hizkia een man naar Gods hart. Jozef is een rechtschapen mens. Een *tsaddiq*. Niet te vergelijken met Achaz en Herodes en al die andere stoere mannen. Jozef heeft alle recht zijn verloofde weg te sturen, met veel misbaar, maar hij wil dat zonder ophef in stilte doen. Dat tekent al zijn rechtschapenheid. En vervolgens komt ook Jozef in aanraking met die andere wereld. De wereld van God en de heilige Geest en in zijn geval een engel. Een boodschapper van Gods wereld. Nu wordt ook Jozef duidelijk dat ook hij onderdeel is van Gods nieuwe plan met de wereld. En zo wordt hij pleegvader, of adoptievader van die goddelijke kind en zo komt *via Jozef* Jezus in de lijn van David terecht.

Het draait voor ons vandaag om de twee namen die aan het ongebooren kind gegeven worden. Immanuël: - God met ons

En Jezus *Jehoshua*: God redt

Zij vertellen in een notendop wat we te verwachten hebben met Kerst.

Allereerst dat God in Jezus onder ons is komen wonen. Waar goden in de Grieks-Romeinse wereld onberekenbare wrede heersers waren, net als de keizer zelf en alle machthebbers in zijn spoor. Waar je een willoze speelbal was van het machtsspel van de hogere politiek en de goden op de Olympus, daar is de God van Israël *anders*. Hij schakelt mensen in, als Jozef en Maria, als

jou en mij. Hij wil een relatie met mensen aangaan. Hij wil je leren kennen, bijna als gelijke, als gesprekspartner, hij wil tussen ons in wonen. Hij wil geboren worden als mens onder de mensen. Immanuël – God met ons. Dat betekent niet zo iets als: God zal met ons zijn, alsof God een strijdgod is of een mascotte die onvoorwaardelijk jouw kant kiest, nee dat betekent dat God er alles aan doet om dichtbij te zijn. Om uit zijn hoge hemel af te dalen en zich bekend te maken als een god die meeleeft, die lief heeft, waarop je kunt terugvallen. Die trouw is en betrouwbaar.

En die tweede naam, Jezus, *Jehoshoa*, in het Grieks Jozua. God redt, dat tekent hoe God voor ons, voor jou en mij in de bres springt. Zoals ooit Jozua als opvolger van Mozes in het spoor van God het volk van Israël het land van vrijheid, van overvloed inleidde, zo zal deze Jozua, Jezus van Nazareth - de Christus ook een bevrijder zijn. Hij zal de mensen redden van alle ellende waarin de zonde hen brengt: onderdrukking, angst en dood.

Het is de messiaanse droom, die Jozef droomt. Deze droom schudt hem wakker: het is de heilige Geest die hier in het spel is. Neem Maria bij je in huis. Zij draagt iets van de heilige Geest in zich.

En Weghorst en Noppert? Hun droom spatte vrijdagavond laat uiteen.

Of misschien wel niet. Ik las in de krant dat er nog nooit zoveel gebeden is door voetballers van het Nederlands elftal als door deze voetballers tijdens dit WK.

Ten diepste dromen zij een andere droom. Een droom waarin het niet gaat om macht en roem en geld. Een messiaanse droom, een droom van God met ons.

Wij worden uitgenodigd deze messiaanse droom mee te dromen. Met Maria, me Jozef. Het lijkt of je aan de zijlijn staat, het lijkt of je er niet toe doet, maar niets is minder waar, in de heilig geest wordt je deelgenoot van het messiaanse rijk.

Word wakker en doe wat de engel van de Heer ons opdraagt. Net als Jozef. Amen.

- Muziek

Antwoord

- Lied 'O kom. Die Heer en meester zijt' (Lied 466: 2, 6 en 7)
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Inzameling van de gaven

Gaan

- Slotlied: 'Er is uit 's werelds duistere wolken' (Lied 482: 1 en 3)
- Zegen